

Σκίτσα από την Ἡπειρον. — Τραυματῆαι ἔξωθι τῆς Πρεβέζης

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

Α'. — Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατὰ τὸ πολεμικὸν σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἦτο κατηρτισμένον ὑπὸ τοῦ Ἐπιτελείου πρὸ τοῦ πολέμου, εἶχε διαιρεθῇ εἰς δύο μεγάλα σώματα, τῶν ὁποίων τὸ ἓν ὑπὸ τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον ἐπρόκειτο νὰ δράσῃ εἰς τὰ Θεσσαλικά σύνορα καὶ τὸ ἄλλο ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σαπουντζάκην εἰς τὰ Ἡπειρωτικά. Εὐλόγως δὲ ἐθεωρήθη, ὅτι τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ στρατοῦ ἔπρεπε νὰ διατεθῇ εἰς τὰ Θεσσαλικά σύνορα περισσότερον ἐκτεταμένα, ἀλλὰ καὶ φρουρούμενα ὑπὸ μεγαλειτέρων τουρκικῶν δυνάμεων.

Μὲ ὀλίγας δυνάμεις ὁ Σαπουντζάκης ὑπερέβη καὶ αὐτὸς τὰ Ἡπειρωτικά σύνορα, ἐν μέσῳ τοῦ ἀπεριγράπτου ἐνθουσιασμοῦ λαοῦ καὶ στρατοῦ. Ὡς πρῶτος σκοπὸς τῆς προελάσεως εἶχεν ὀρισθῇ ἡ κατάληψις τῆς πόλεως Πρεβέζης, ἀρκούντως ὀχυρᾶς καὶ φρουρουμένης ὑπὸ ἀρκετῆς δυνάμεως τούρκων. Ἐν γένει δὲ ὁ ἀμυνόμενος ἀπέναντι τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ τουρκικὸς, ἦτο τριπλάσιος τοῦ ἑλληνικοῦ, ἐνισχυόμενος καὶ ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ ἀτάκτων σωμάτων Τουρκαλβανῶν Γκέγκηδων.

Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς, καταλαβὼν μετὰ μικρᾶς μάχης τὴν Φιλιππιάδα, τὸν Λοῦρον, τὸ Ἐλευθεροχώρι καὶ τὴν Στριδίαν, ἐπρο-

χώρησε πρὸς τὴν Νικόπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπερίμεναν αἱ μεγαλύτεραι δυνάμεις τοῦ τουρκικοῦ. Ἡ ἐπιχείρησις ἦτο ἐν γένει δύσκολος ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας διέθετεν ὁ στρατηγὸς Σαπουντζάκης. Ἐν τούτοις ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς τὴν ἀνέλαβε μὲ τὴν ἰδίαν ὁρμὴν καὶ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον ἀνέπτυξε πανταχοῦ.

Ἀπεστάλη λοιπὸν τὸ σῶμα τοῦ ταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ Σπηλιάδου μὲ ἐθελοντὰς Κρήτας καὶ Ἡπειρώτας καὶ ἡ μάχη ἤρχισε πεισματώδης. Οἱ Τούρκοι κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο ὅτι θὰ κρα-

Ὁδὸς Φιλιππιάδος — Ἰωαννίνων

τήσουν τὰς θέσεις των· ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα ἔδειξαν σημεῖα κλονισμοῦ καὶ τὸ βράδυ ὁ ἐχθρὸς ὑποχωρήσας ἀτάκτως κατέφυγεν, εἰς τὸ ὄχυρόν φρούριον τῆς Πρεβέζης.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σαπουντζάκην εἶχε προχωρήσῃ ἐξ ὅλων τῶν σημείων καὶ εἶχε περισφίγῃ τὴν Πρέβεζαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ ἀντίστασις τῶν Τούρκων ν' ἀποθαίνῃ ματαίᾳ. Ἐξ ἄλλου οἱ Τούρκοι ἤλπιζαν νὰ κρατήσουν ἐκεῖ τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν μέχρις ὅτου μεγάλαι ἐπικουραὶ ἐξ Ἰωαννίνων τοὺς βοηθήσουν νὰ διατηρήσουν τὴν Πρέβεζαν. Αἱ ἐπικουραὶ ὁμῶς δὲν ἤρχοντο, διότι τὸ τουρκικὸν στρατηγεῖον, βλέπον τὴν χειμαρρῶδη προέλασιν τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, ἐνόησεν τὸ ἀδύνατον τῆς ἀντιστάσεως καὶ ὅτι ἦτο προτιμότερον ἢ ἄμυνα νὰ συγκεντρωθῇ πρὸ τῶν Ἰωαννίνων εἰς τὸ Μπιζάνι.

Ἀπεφάσισαν λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι νὰ παραδοθοῦν. Τῷ ὄντι τὴν 14 Ὀκτωβρίου πρὸς τὸ ἑσπέρας οἱ ἐν Πρεδέξῃ πρόξενοι τῆς Αὐστρίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας, παρακληθέντες ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων, μετέβησαν εἰς τὸ ἐλληνικὸν στρατηγεῖον καὶ ἐπρότειναν τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως.

Οἱ ὅροι, τοὺς ὁποίους ἔταξεν ὁ Σαπουντζάκης, δὲν ἦσαν βαρεῖς. Οἱ Τοῦρκοι στρατιῶται θὰ παρεδίδοντο ἄνευ ὅρων καὶ θὰ μετεφέροντο αἰχμάλωτοι, ὅπου ἔκρινε καλὸν ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις. Οἱ ἀξιωματικοὶ θὰ διετήρουν τὸ ἔξοφον τῶν μόνων.

Οἱ πρόξενοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸ τουρκικὸν ἀρχηγεῖον καὶ ἀνεκοίνωσαν τοὺς ὅρους, οἱ ὁποῖοι, ὥς ἦτο ἐπόμενον, ἔγιναν δεκτοί, καὶ τὴν ἰδίαν νύκτα ὑπεγράφη τὸ πρωτόκολλον τῆς παραδόσεως. Οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ 450 στρατιῶται, 40 ἀξιωματικοὶ καὶ 150 τουρκαλδανοὶ παρεδίδοντο αἰχμάλωτοι, καὶ τὴν ἐπομένην μετεφέρθησαν εἰς τὴν Λευκάδα. Οἱ Τοῦρκοι πρὸ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως ἐπρόφθασαν καὶ ἐδύθισαν τὴν «Ἀττάλειαν», τὸ τουρκικὸν πολεμικὸν τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸν λιμένα μὲ τὰς δύο βενζινακάτους. Ἄν ὅμως τοῦτο τὸ λάφυρον κατῴρθωσε τότε νὰ μὴ πέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ στρατοῦ μας, περιῆλθον ἄλλα πολλὰ πυροβόλα, ὅπλα, ζῆα κ.τ.λ. καὶ ἡ ἰδία δὲ ἡ «Ἀττάλεια» ἀνεικλύσθη ἀργότερα, μετονομασθεῖσα «Νικόπολις» εἰς ἀνάμνησιν τῆς μάχης.

Τὴν πρώτην τῆς 15 Ὀκτωβρίου εἰσῆλθεν ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς εἰς τὴν Πρέβεζαν καὶ ὕψωσε τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν ἐπὶ τοῦ φρουρίου ἐν μέσῳ τοῦ ἀπεριγράπτου ἐνθουσιασμοῦ τῶν κατοίκων. Ἡ εἰδησις ἐπροξένησε γενικὴν χαράν, διότι φόβοι ὑπῆρχον, ὅτι ἡ πρώτη αὐτὴ σπουδαία πολεμικὴ ἐπιχείρησις εἰς τὴν Ἠπειρον, θὰ ἐστοίχιζε πολλὰς ὑπάρξεις.

Διὰ τῆς καταλήψεως τῆς Πρεδέξης ἔμεινε πλέον ἀνοικτὸς ὁ δρόμος πρὸς τοὺς Κουμτζάδες, τὰ Πέντε Πηγάρια καὶ τὸ Γρίμποδον, μετὰ τὰ ὁποῖα ἡ σοβαρώτερα ἀντίστασις ἀνεμένετο πλέον πρὸ τοῦ Μπιζανίου. Ἐκ παραλλήλου δὲ πρὸς τὴν Πρέβεζαν ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς, διὰ τοῦ ἀνεξαρτήτου σώματος τοῦ συνταγματάρχου Ἠπίτου, ἠπλώνετο πρὸς δυσμὰς οὕτως, ὥστε τὸ μέτωπον τῆς ἐλλην. παρατάξεως νὰ βαδίζῃ εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος καὶ ἐπομένως νὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐξ ὁλοκλήρου ὅλαι αἱ μικραὶ δυνάμεις του.

ΟΧΥΡΑ ΦΡΟΥΡΙΑ

Ἐκ τῶν ἐν Εὐρώπῃ φρουρίων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς τεράστια τὴν ὀχύρωσιν καὶ δυσπόρητα, τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν τὸ Μὲτς καὶ τὸ Στρασβούργον παρὰ τὴν πρὸς τὴν Γαλλίαν μεθόριον, καὶ τὸ Μπέλφορτ ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους παρὰ τὴν Ἀλσατίαν. Ἐπειτα ἔρχεται τὸ πρὸ τῶν Ἰωαννίνων περιάλητον Μπιζανί, ἡ Βρεστὴ, παράλιος πόλις τῆς βορειοδυτικῆς Γαλλίας, τὸ Βιλελμσχάφεν ἐν τῇ βορειοδυτικῇ ἀκτῇ τῆς Γερμανίας, ἡ Ἀδριανούπολις καὶ ἡ Σκόδρα.